

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรการทำน้ำมันไพล จำนวน ๖ ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำดวน

ความเป็นมา

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดนโยบาย "Quick Win" ๗ วาระเร่งด่วน ได้แก่ ความปลอดภัยของผู้เรียน หลักสูตรฐานสมรรถนะบิ๊กดาต้า (Big Data) การขับเคลื่อนศูนย์ความเป็นเลิศอาชีวศึกษา การพัฒนาทักษะทางอาชีพ การศึกษาตลอดชีวิต และการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการเป็นพิเศษ สำนักงาน กศน. จึงได้มีการนำนโยบายที่เกี่ยวข้อง ๒ วาระ สำคัญ คือ การพัฒนาทักษะทางอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตมาดำเนินการขับเคลื่อน โดยการจัดทำโครงการจัดทำหลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ Re - Skill และ Up - Skill จำนวนหลักสูตร ๕ กลุ่มอาชีพ คือ หลักสูตรกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ ความคิดสร้างสรรค์ และอาชีพเฉพาะทาง เพื่อพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและต่อยอดประกอบอาชีพของตนเอง รวมถึงการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนอันจะส่งผลให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในชุมชน ต่อไป

หลักสูตรการทำน้ำมันไพล เป็นหลักสูตรอาชีพเพื่อส่งเสริมอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษา ที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทพื้นที่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ ระดับพื้นที่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำน้ำมันไพล ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณใช้เป็นยารักษาโรคต่าง ๆ เช่น ใช้สูดดม เบาเทาหวัด คัดจมูก แมลงสัตว์กัดต่อย คลายความอ่อนล้าของร่างกาย บรรเทาอาการปวดเมื่อย ช่วยคลายกล้ามเนื้อ ลดการอักเสบของกล้ามเนื้อและข้อต่อ

เพื่อตอบสนองนโยบายของสำนักงาน กศน. และจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน รวมถึงการประชาคมในหมู่บ้าน พบว่า บริบทในชุมชนมีสมุนไพรที่มีประโยชน์ สามารถนำมาทำน้ำมันไพลได้ จึงมีความต้องการรับการส่งเสริมอาชีพ ความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำดวน จึงจัดหลักสูตรการทำน้ำมันไพล ขึ้นเพื่อพัฒนาอาชีพให้ประชาชนมีงานทำ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนและรวมกลุ่มนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอาชีพไปต่อยอดอาชีพในระดับชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้และสามารถเป็นต้นแบบ เครือข่ายให้กับชุมชนอื่นได้

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการตามความพร้อม ความต้องการของผู้เรียน
๒. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าในการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไพล จากการเลือกใช้วัตถุดิบ บรรจุภัณฑ์ การคิดต้นทุน และช่องทางการจัดจำหน่าย
๓. เป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้ทั้งตนเองและชุมชน

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญและส่วนประกอบของการทำน้ำมันไหล
2. ผู้เรียนสามารถจัดทำน้ำมันไหลได้และนำไปใช้อย่างถูกวิธี
3. ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้ทั้งตนเองและชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจในการพัฒนาและต่อยอดอาชีพ

ระยะเวลา ระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตร จำนวน ๖ ชั่วโมง แบ่งเป็น

1. ภาคทฤษฎี จำนวน ๓ ชั่วโมง
2. ภาคปฏิบัติ จำนวน ๓ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรการทำน้ำมันไหล ประกอบด้วย ๔ สาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ช่องทางการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล จำนวน ๑ ชั่วโมง
2. ทักษะการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล จำนวน ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล จำนวน ๑ ชั่วโมง
4. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๓๐ นาที

รายละเอียดหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้ที่	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง		รวม
			ทฤษฎี	ปฏิบัติ	
๑.ช่องทางการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล	๑.เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหลได้ ๒.เพื่อให้ผู้เรียนบอกความเป็นไปได้ของการทำน้ำมันไหลได้ ๓.เพื่อให้ผู้เรียนบอกและหาแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหลได้ ๔.เพื่อให้ผู้เรียนบอกทิศทางการพัฒนาการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหลได้	๑.ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล ๒.ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล ๓.แหล่งเรียนรู้ ๔.ทิศทางในการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล	๑ ชม.	-	๑ ชม.

หน่วยการเรียนรู้ที่	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง		รวม
			ทฤษฎี	ปฏิบัติ	
๒.ทักษะการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล	๑.เพื่อให้ผู้เรียนบอกการคัดเลือกสมุนไพรเพื่อใช้ในการทำน้ำมันไหลได้ ๒.เพื่อให้ผู้เรียนบอกขั้นตอนการทำน้ำมันไหลได้	๑.อุปกรณ์/วัตถุดิบในการทำน้ำมันไหล ๑.๑ คุณค่าและประโยชน์ของวัตถุดิบ ๒. วิธีการทำน้ำมันไหล ๒.๑ เทคนิคการต้มน้ำมันไหล ๒.๒ สัดส่วนของวัตถุดิบ ๒.๓ ขั้นตอนการกรองน้ำมันไหล ๒.๔ การเก็บรักษาน้ำมันไหล 	๓๐ นาที	๓ ชม.	๓ ชม. ๓๐ นาที
๓.การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำน้ำมันไหล	๑.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุอุปกรณ์ของแหล่งทรัพยากรได้ ๒.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาข้อมูลการตลาด วิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชนได้ ๓.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการขายได้	๑.สำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุอุปกรณ์ของแหล่งทรัพยากร ๒.ศึกษาข้อมูลการตลาด วิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน ๓.การคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการขาย	๑ ชม.	-	๑ ชม.
๔.การออกแบบบรรจุภัณฑ์	๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ สามารถเลือกวัสดุบรรจุภัณฑ์น้ำมันไหลได้เหมาะสม	๑. ความสำคัญของบรรจุภัณฑ์ ๒. ประเภทของบรรจุภัณฑ์ ๓. ประโยชน์ของบรรจุภัณฑ์ ๔. การเลือกวัสดุบรรจุภัณฑ์น้ำมันไหล	๓๐ นาที	-	๓๐ นาที
รวม			๓ ชม.	๓ ชม.	๖ ชม.

สื่อการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีการใช้สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ได้แก่

๑. ใบความรู้

๑.๑ เรื่อง การทำน้ำมันไพล

<https://th-th.facebook.com/abhaiherb/posts/๑๕๔๔๕๓๓๐๘๕๖๑๑๓๕๙/>

คลิปวิดีโอการบรรยายและการสาธิต

https://drive.google.com/file/d/๑VljES__mEDDoVoVpBgURVp๗๖xNBuKgp-/view

วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนี้

๑. การบรรยาย
๒. การชมคลิปวิดีโอการบรรยายและการสาธิต
๓. การฝึกปฏิบัติ

การวัดผลประเมินผล

การวัดและประเมินผลหลักสูตร เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้า โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูล และสารสนเทศที่แสดงการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถต่อการทำน้ำมันไพลซึ่งสามารถประเมินได้ด้วยวิธีการต่างๆดังนี้

๑. การสังเกต
๒. การสอบถาม
๓. การตรวจผลงาน/ชิ้นงาน

การจบหลักสูตร

๑. มีระยะเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้
 - ๒.๑ ภาคทฤษฎี สัดส่วนร้อยละ ๒๐
 - ๒.๒ ภาคปฏิบัติ สัดส่วนร้อยละ ๘๐

ใบความรู้ที่ ๑.๑
เรื่อง การทำน้ำมันไพล

มาทำน้ำมันไพลกันเถอะ

สูตรตำรับน้ำมันไพล

• หัวไพลสด	2	กิโลกรัม
• ขมิ้นชันสด	1/2	กิโลกรัม
• น้ำมันปาล์มหรือน้ำมันมะพร้าว	1	กิโลกรัม
• ดอกกานพลู	15	กรัม
• เมนทอล	250	กรัม
• พิมเสน	150	กรัม
• การบูร	150	กรัม

วิธีทำ

1

หั่นไพลสด และขมิ้นชันสด เป็นชิ้นบางๆ

2

เทน้ำมันลงกระทะ ตั้งไฟ พอน้ำมันร้อนจัดให้ลดเป็นไฟปานกลาง นำไพลและขมิ้นชันลงทอดทันที ทอดจนสมุนไพรทั้ง 2 ชนิดกรอบและเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแก่ น้ำมันที่ได้จะมีเหลืองใส (ระวังอย่าให้สมุนไพรไหม้) จากนั้นช้อนเอาชิ้นไพลและขมิ้นชันออก สดไฟให้เหลือไฟอ่อน

3

ตำกานพลูให้ป่น นำลงทอดในน้ำมันต่อ ด้วยไฟอ่อนๆ เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำมันที่อยู่ในกานพลูระเหยไป ทอดประมาณ 5 นาที แล้วดับไฟ

4

กรองน้ำมันที่ได้ด้วยผ้าขาวบาง

5

พอน้ำมันอุ่นๆ นผสมเมนทอล พิมเสน และการบูรลงไปในน้ำมัน คนให้ละลายเข้ากัน

6

บรรจุน้ำมันที่ได้ลงในภาชนะที่มีฝาปิดสนิท เพื่อป้องกันการระเหย หรือบรรจุในขวดที่มีฝาสุกกลิ้งเพื่อให้สะดวกต่อการใช้

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการบวม ฟกช้ำ เคล็ดขัดยอก โดยการทา ทูเบาๆ บริเวณที่มีอาการ วันละ 2 - 3 ครั้ง

ข้อห้ามใช้

ห้ามทาบริเวณขอบตาและเยื่อเมือก และบริเวณผิวหนังที่มีบาดแผลหรือมีแผลเปิด

ข้อควรระวัง/คำแนะนำ

น้ำมันไพลที่ได้มีสีเหลืองหากสัมผัสกับเสื้อผ้าจะติดออกได้ยาก และไม่สามารชักออกด้วยผงซักฟอกปกติซึ่งมีฤทธิ์เป็นด่างได้ ดังนั้นหากเสื้อผ้าเป็นน้ำมันไพลให้ซักด้วยน้ำยาซักผ้าเด็กซึ่งมีฤทธิ์เป็นกรดอ่อน จะช่วยให้รอยเป็นอนั้นจางลงหรือหายไป

ที่มา: สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

